

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
GRADEA
Fia M. Viteazul
(Nagypiactér) 11/e
TELEFON: 670.
Megjelenik
minden pénteken.

NÉPÜNK

ZSIDÓ HETILAP

Előfizetési árak:	
BELFÖLDÖN	
1 évre . . .	160 L.
1/2 " . . .	80 "
1/4 " . . .	40 "
KÜLFÖLDÖN	
1 évre	
Magyarország P 10	
Slovensko . . . Ck	60.
Austria . . . S.	15.
Jugoszlávia . . D.	100.

Pesti nagyképüség

Aki figyelemmel kíséri a magyarországi asszimiláns zsidó sajtó éremlyős irányát és stílusát, meglepetéssel konstatálja, hogy nem az a kétszáz és egynéhány kilométer választ el csupán bennünket, a magukat zsidóknak vallókat, attól a tuloldali mentalitástól; hanem a világfelfogásnak olyan tántogó szakadéka, melyet alig lehet áthidalni.

Azok a minden jóízűséget sértő egymást dicээрő elkoptatott frázisok a vért a fejbe kergetik és nagyon szomorúnak látjuk a magyar zsidóság jövőjét a zsidóság szempontjából. Aki Dr. Dési Géza chanuka beszédét olvassa, melyben azt mondja, hogy a „mi őseink már évezredekkel ezelőtt magyarok voltak“ az nem tudja hirtelen, hogy nevesen vagy sirjon? Aki jól figyel, még azt is kivetheti a sorok között, hogy a régi makabeusok is mind magyar dolmányban, árvalányhajjal lobogtatják a kimondhatatlant Jeruzsálem uccáin. S ez a Dr. Dési Géza a numerus-klausust megszavazó párt díszszóadaja, folyton Váradot emlegeti. Hogy ő mint állt a nagy rabbik lábainál és figyelt. Lehet, hogy állt, ezt a kortársai sem vonják kétségbe, de hogy soha zsidóul nem tanult, az is kétségtelen. Ez a fráziskedvelő nagyszerű pozór minden beszédében Váradról emlékezik. Talán repatriálnak akarja magát feltüntetni? Igaz! Repatriált. Ott hagyta azt a talajt, melyet mi zsidóságnak nevezünk. Az mind hümbög, az mind csak érvényesítési pódium, melyet ők még zsidóságnak néznek. Ők, az egymást agyon-dicsérik. A Szabolcsi Lajosok, a Dr. Dési Gézák s mindazok, akik a zsidóság mindent kibíró vállain akarnak a magasba lendülni. És az a folytonos hűségkü és fogadkozás, hogy ők hű fiai hazájuknak és azok a szuperlatívuszok, ami minden beszédükben megnyilatkozik. Hát minek azt mindég és mindenkor hangoztatni? Minek a szerelemről mindég beszélni, mikor azt a másíknak érezni kell? Unalmas és elkoptatott az a frázis-tömkeleg és éremlyítő szóvirág-halmaz, melyben minden állítólagos zsidó megnyilatkozás belefut. Ezek a magyar zsidóság első sorba állított mai vezérei csak az a vigasztaló, hogy mégis akad egy-egy odaát, aki érti a kor szavát, aki tudja, hogy mit jelent ma zsidónak lenni.

A mi felfogásunkat Clemenceau-nak ugyanabban a pesti organumban leközölt nyilatkozata fedi, melyet Rotschild Edmondról mondott. Szó szerint adjuk, mert nem is kell többet mondanunk. És ez jédi a mi álláspontunkat.

„Rotschild Edmondot tartom a legjobb zsidónak, az összes zsidók között itt állt nálam és egész értelmes dolgokat beszélt. Olyan dolgokat is, melyek a szív nemességére vallanak. Tudniillik az öreg Edmond Rotschild azok az emberek közül való, kiknek érdekes gondolataik vannak. Az se volt utolsó gondolat, hogy 30 millió frankot adott tudományos laboratóriumok felállítására a párisi egyetemen. Nem utolsó gondolat!

És zsidó! És milyen önértékes zsidó! És milyen büszke arra, hogy zsidó! Egy nap mikor rosszkedvű voltam előtte, kezdtem szidni a zsidókat. És akkor az öreg ur felállt, ráütött az asztalomra. A miniszterelnöki asztalomra, és magánkiül ordította felém.

Clemenceau ur hallgasson! A zsidóság és Izrael a legnagyobb nép a földön! És azzal elkezdett nekem előadást tartani a makabeusokról. A makabeusokat nem szeretem — mondja tovább Clemenceau — de azt nagyon szeretem, ha valaki nem szégyelli azt, hogy zsidó. Mert az ember csak úgy lehet valami, ha teljesen az. A többi zsidók sajnos nem mind olyanok, mint az öreg Rotschild.

Ezzel végzi az Egyenlőség december 11-iki száma a Rotschildról írt cikket, Edmond Rotschild; a mi Rotschildunk, a cionisták nagy és első vezérei közé tartozott. Ő is elért valamit az életben és a francia történelem egyik legnagyobb gránitkö-

ből faragott nagysága előtt az asztalra ütött. És ordított. Értik? Ordított! És azt mondotta:

(Dési Géza képviselő ur, Frankl Adolf méltóságos főrend ur és tiszteit karok és rendek!)

Mert az ember csak úgy lehet valami, ha teljesen az! Ha teljesen az. Ha csak zsidó! Akkor olyan gerinces, olyan önértékes, olyan nagyszerű, mint Edmond Rotschild báró. Nem magyar zsidó báró. Nem Lipóváros és nem dzsentrit majmoló óbudai, hencidai, boncidai, csetneki és más előneves ge-

rinctelen asszimiláns.

Clemenceau mondását köbe kellene vésni! Azonban minden pesti zsidónak mottóként bevésni emlékezetébe. Mindnek, kiknek Dési Géza a vezérlük. Nem hirdetünk mi sem új tanokat, csak azt amit Rotschild mondott:

Mert az ember csak úgy lehet valami, ha teljesen az! Tehát semmi egyéb, mint csak zsidó. Igen, semmi más, mint önértékes zsidó!

L. Z.

Elnökválasztás a váradi orth. izr. hitközségben.

Vasárnap e hó 12-én tartotta meg az ortodox hitközségi előljárásági választóközgyűlést óriási érdeklődés mellett. Steiner Benjámín, aki immár évtizedek óta a választási bizottság elnöke, pontban 4 órakor megnyitotta a választóközgyűlést. Megnyitó szavaiban visszaillesztést vetett azon elhalt hitközségi tagokra, akik övele együtt 1884-ben a képviselőtestületben lettek bevélasztva. A közgyűlés közönsége a kegyelet jeléül a hosszú névsort állva hallgatta végig. Steiner elnök még örömmel regisztrálta, hogy ezen képviselőtestületi tagok közül önkivüle még kettő van életben, Bródy Simon, aki Hevesi dr. bpesti vezető főrabbi apósa és Feldmann Mór

A választási elnök bevezető szavaiban megemlékezett az elmúlt két ciklusban működött érdekében kiváló elnökről Nussbaum Sámuelről, akit ép a legutóbbi időben pótolhatatlan csapás ért. Szülői fájdalmat, -ugymond - semmiféle vigasztaló szó nem enyhítheti és ne is kíséreljük meg a szülők és a család fájdalmát, akik immár a második fiuk elvesztését siratják. Javasolja, hogy a közgyűlés résztvevői úgy a maguk mint az egész váradi zsidóság nevében fejezze ki mély részvétét Nussbaum Sámuelnek és családjának és erről jegyzőkönyvi kivonatban értesítse őket. A jelenlevők a javaslatot meghatva elfogadják.

A választási elnök, aki immár 45 éve vezeti a hitközség választási közgyűléseit, ezután elrendeli a választás megejtését.

A választás eredményeképpen tulnyomó többséggel és komoly lelkesedéssel Mittelmann Jakob lett elnökké megválasztva. Amidőn a választási elnök ezen választást kihirdeti, javasolja, hogy Silbermann József vezetésével egy öttagú bizottság menjen el az elnökért. Közben a választási bizottság folytatta munkáját és a szavazások eredményeképpen az előljáróság következő urakból lett megválasztva. Aelnökök: Rothbart A. Ede, Friedmann Fülöp és Leitner Sándor. Pénztárnok: Meisner Markusz. Ellenőr: Lebovits Hugó. Gazdasági tanácsosok: Wasserstrom Sándor és Kesztenbaum Miksa. Alapítványi gondnok: Steiner Benjámín. Cedaka gondnokok: London Jakob, Morgenstern Ferencz, Grünberger Ignác, Goldstein Mor faker., Klein Mór és Stern Miksa. Talmudtóra gondnokok: Weinberger Jónás és Fuchs Salamon.

A választás befejezésekor megérkezett a küldöttséggel Mittelmann Jakob és mielőtt elfoglalta volna elnöki széket Steiner Benjámín, a választási bizottság elnöke, üdvözölte őt a közgyűlés, a választók és a képviselőtestület nevében. Hangsúlyozta, hogy nem ujemberként választotta őt meg a közvélemény, mert hiszen az utóbbi időben megmutatta, hogy tud a közért, a zsidó érdekekért harcolni és dolgozni. Idézte üdvözlő beszédében az utolsó haftora szövegét, mely szerint országrészünk legszebb orth. hitközsége szellemi vezérének egy főfeladata lehet. És ez az erők egyesítése. Ezechiel is a Haftora szerint azon megbízatást kapta, hogy a Jehuda és Efraim törzseit jelképező fákat olyképen egyesítse egymással, hogy a két különböző törzs egyesített eggyedékké válják. Emlékezteti Steiner elnök az ujonnan megválasztott elnököt, hogy a Jehuda és Efraim közötti ellentétek még máig sem szűntek

meg. Ma is még különböző pártok, különböző módon és eltérő eszközökkel kívánják szolgálni a zsidó közügyeket. De ez ne tántorítsa őt el munkájától. Neki egyedüli célja az erők egyesítése. Ez nem azt jelenti, hogy arra kell törekedjünk, hogy a különböző pártokat egybe olvasszuk. Ez lehetetlenség és nem is kívánatos. A különböző irányzatoknak csak a munka jegyében kell egyesülniök anélkül, hogy egybe olvadnának. Ezechiel proféta is úgy látta „וְהָיוּ לְאֶחָדִים בְּיָדְךָ“ és ez úgy értendő, hogyha eggyedek is maradnak saját jellegükkel, kifelé egy közös eggyedként lépnek föl. Kívánja, hogy az új elnök sok sikert érjen el működésében, és Jechi Jakob felkiáltással átadja neki a hitközség pecsétjét és az elnöki széket.

Mittelmann Jakob a hitközség új elnöke mélyen megindulva, meghatott szavakkal köszöni meg a bizalmat a közgyűlés minden egyes tagjának és rajtuk keresztül a város egész zsidó közvéleményének, hogy bizalmuk kifejezésekképpen ezen magas és diszes pozíciót ajánlották fel neki. Ma, mikor az egész országrész zsidósága feszült figyelemmel kíséri minden ténykedésünket, mert hiszen mint „עַד וְאֵם בְּיִשְׂרָאֵל“ példaképpen áll az összes hitközségek előtt, még fokozottabb módon kitüntetésnek kell tekintenie azon tényt, hogy a hitközség képviselőtestülete őt választotta meg ezen hatalmas és szép hitközség elnökévé. Emlékeztet a Talmud azon kijelentésére, mely szerint azon „Parnesz“, mely a közjót dolgozik, az égben jelöttek ki ezen állásra. És minthogy hiszünk a magasabb Gondviselésben, a haschgacha peratit-ban, a választás után való bizalomnyilvánítást is a Mindenható küldetésnek kell tekintenie. Igéri, dacára hogy jelenleg programot nem ad, hogy minden tudását, erejét és munkabírást a hitközség meglévő intézményeinek a fejlesztésére, valamint új intézmények létesítésére fogja áldozni. És csak arra kéri a képviselőtestület és az előljáróság tagjait, hogy őt ezen gigászi munkájában minden képességükkel és megértésükkel támogassák. Ismételten köszöni a bizalmat és elfoglalja az elnöki széket.

Ezután Friedmann Fülöp, az ujonnan megválasztott aelnökök egyike emelkedett szólásra. Szépen megépített divré Thorával fűszerezett beszédében üdvözölte az elnököt és kérte az új Előljáróság összes tagjait, hogy kapcsoljanak ki minden párt-szempontot és csakis a hitközség eminens érdekeit tartásák szem előtt. Sok eredményt és sikert kíván az egész elnökségnek és az előljáróságnak.

A képviselőtestület nevében id. Silberstein Ármin üdvözli az ujonnan megválasztott előljáróságot. A képviselőtestület támogatását igéri a Vezetőségnek azon nemes munkában, mellyel az a nagyváradi orth. zsidó hitközséget intézményekben gazdagítani igyekszik.

Ezután az ujonnan választott előljáróság testületileg felkereste Fuchsz Benjámín főrabbit, akinél Steiner Benjámín vb. elnök bemutatva az ujonnan megválasztott vezetőséget. — Előadja, hogy legelső útja a vezetőségnek a Főrabbi urhoz, mint a Thora és szellemi irányítás vezetőjéhez vezetett. Dokumentálja ezzel, hogy kiegészíteni akarja magát a Főrabbi ur közreműködésével és így reméli, hogy mindaz a jó szándék, ami az irányítás nehéz munkájával jár, sikeres lesz a hitközség fejlődése érdekében.

Nagy meeting a Kereskedelmi Csarnokban!

Dr. Fischer Tivadar kamarai képviselő, városunk képviselője január 19-én vasárnap délelőtt fél 11 órakor parlamenti beszámolót tart. Minden zsidó ott legyen!

A Főrabbi ur válaszában köszöni a megjelenetek jókívánságait és biztosítja az új vezetőséget legmesszebbmenő támogatásáról, mivel a hitközség két vezető faktorának harmónikus együttműködése biztosíthatja csak, hogy a hitközség dicső fényét megtarthassa és irányítója legyen továbbra is az erdélyi ortodoxiaknak.

A hitközség tisztviselői kara *Kirsch* Henrik főjegyző vezetésével hétfő d. u. 5 órakor jelentek meg *Mittelmann* Jakab új elnök előtt, ahol a főjegyző a hitk. összes tisztviselői nevében üdvözlözte az új elnököt. — *Mittelmann* Jakab már évek óta, mint vezető tagja a hitközségnek, eléggé ismeretes a tisztviselők előtt és a multak tapasztalataiból meg vannak győződve arról, hogy legjobb indulattal fogja a tisztviselők helyzetét elbírálni s a becsületes, szorgalmas, hűséges és odaadó munka elismerésben fog részülni. Ha panaszt fog hallani, úgy azt alapos bevizsgálás után fogja elbírálni. Az elismerés és az igazságos bírálat csak fokozni fogja a munkakedvet. Ez alkalommal csak arra kéri az elnököt, hogy a már megindított agkori biztosítását, a nyugdíj rendezését, legelső programjait közé vegye s ezzel is buzdítsa a tisztviselőket a tökéletes és egész időt igénybe vett hitközségi munkára.

Elnök válaszában biztosítja a tisztviselőket, hogy a munka megérdemelt jutalma nem fog elmaradni és lehetőség szerint, minden jogos kívánság kielégítést fog találni. Minden tisztviselőt fokozott bizalomra serkent és a mai nehéz időkben még több igyekezetre s különösen a hitk. tagjaival szemben, hivatalos működésnél való előzékeny viselkedésre kér.

Az elnök éltetésével a küldöttség eltávozott.

Az elemi és gimnáziumi mindkét nembeli tantestület testületileg tisztelgett *Biró* Márk igazgató vezetésével az ujonnan megválasztott elnöknek.

Biró Márk igazgató üdvözlözte azon elnököt, ki jme már 9 éve legodaadóbb és legfáradhatatlanabb barátja az erdélyi vallásos zsidóság egyik legfőbb kulturális intézményeinek. Kéri, hogy az elnök tartsa meg továbbra is azon szeretetet iskoláink iránt, mellyel azt a multban dédelgette. Egyben szeretettel üdvözlözte a jelenlevő *Wasserstrom* Sándort, ki a hitközség gazdasági vezetésében a multban is oly sok megértést tanúsított az iskola személyi és dologi igényei iránt, kéri további támogatását és sok szerencsét kíván működéséhez.

Mittelmann Jakab elnök a tantestületet a vezetőség munkatársának tekinti, hisz a reájuk bízott gyermekeink jövője a legfőbb kincse hitközségünknek és alapja vallásos zsidóságunknak. A tantestület helyzetét megszüveleendőnek tartja, melyet a hitközség vezetősége nem is fog figyelmen kívül hagyni. Elismeréssel adózik *Biró* Márk gigászi küzdelmeinek, kinek fáradhatatlan, kitartó munkája eredményezte nagyrészt azt, hogy iskolánk fennmaradása biztosítva van. További kitartásra buzdítja a tantestületet és sok szerencsét kíván a további munkához.

Wasserstrom Sándor, mint az ujonnan megválasztott elnök szerény munkatársa és mint az iskola volt tanítványa, a jövőben is legszentebb feladatának tekinti a hitközség ezen gyönyörű intézményének erősítését, hogy az nemes hivatásának eleget tessen.

* * *

Szokatlanul nagy volt az érdeklődés ezen választási közgyűlés iránt. És nem hagyhatjuk szó nélkül, hogy a nemzeti érzelmű, konstruktív gondolkozású képviselőtagok erős fegyvellemel szálltak sikra eszméik mellett. Ezen közgyűlésen könnyen meglehetett állapítani, hol található a munka-képesség és hol található a munka-akarát. A kilenc évvel ezelőtt megindult „Umwertung der Werte“ az utolsó közgyűlésen kulminációs pontjára emelkedett. Nemzetien gondolkodó zsidóságunk immár túl lépte a Sturm és Drang idejét és időről-időre éretten, megfontolva a munkaprogramját, halad előre a cél felé. Rendkívül szerencsésnek tartjuk *Mittelmann* Jakab elnökké való választását, különösen most, amikor az orth. hitközségek és első sorban a váradi orth. hitközségnek a bukaresti miniszteriummal egyesített beszercei irodával kénytelen harcot folytatni. Ismerjük az új elnök kvalitásait és képzettségét és így megvagyunk győződve róla, hogy jobb kezükbe az elnökség nem kerülhetett volna. Az új elnök az az ember, aki hivatva van arra, hogy a szétforgácsolt és különböző pártokra szakadt erdélyi ortodoxiát egyetlen egységes táborba tömörítse. De érdemes mindezen kívül egy újabb jelenséget megfigyelni. A kilenc évvel ezelőtti regimék alatt lehetetlen lett volna, hogy a chassidikus irány oly szép számmal lenne képviselve a hitközség vezetőségében, mint most. A mai képviselőtestület mizrachistáival, agudistáival és patriárhális kinézésű chassidjainkkal igazi tükröképét adja a város összes zsidósága rétegződésének. És, hogy ez így van az a mai regimé politikai iskolázottságán mulik. Meggyőződésünk, hogy csakis egy ilyen képviselőtestület képes oly munkát végezni, amely a váradi hitközség multjának és jövőjének megfelel.

Chéber Hákéni

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szöv. IX konferenciájának határozataiból

Mizrachi határozatok.

A IX. konferencia kimondja, hogy a cionista szervezet összes tisztviselőitől, funkcionáriusaitól, valamint a külföldi KKI. és Kh. delegátusoktól megköveteli azt, hogy nyilvánosan semmit sem tegyenek, ami a vallásos zsidó felfogását és érzelmvilágát sérti. Amennyiben valamelyik tisztviselő ennek ellenére is kihívó magatartást tanúsít, úgy az nyomban elbocsátandó, illetve ha külföldi delegátus, azonnal visszahívandó.

A konferencia kimondja, hogy a rendezvényeket oly módon fogja szabályozni, hogy az a vallásos érzést zsidóságot ne sértse. A részletek kidolgozásával az új KIB-et bizza meg a konferencia. A konferencia kimondja hogy a legutóbb elpusztított palesztinai telepek újjáépítése során a hebroni, szefadi, és huljai szefard kolónia is helyreállítassék.

A IX. erdélyrészi cionista konferencia fájdalommal és megdöbbenéssel vesz tudomást arról, a részben Palesztinából kiinduló irányzatról, amely a zsidó országepítő munkát alapjában támadja meg és amely legutóbb dr. Magnesnek, a jeruzsálemi héber egyetem rektorának politikai ténykedésében jutott kifejezésre. Erdély zsidósága ezt a zsidóság ügyét eláruló különakciót elítéli, mint ahogy elítéli és árusításnak minősít minden olyan különakciót, amely a cionista világszervezet megkerülésével akar akaratának érvényt szerezni.

A konferencia forró testvéri szeretete jeléül a legőszintébb üdvözlőt küldi a dolgozó és szenvedő máramarosi zsidóságnak. Az ott uralkodó nagy nyomorra való tekintettel és áthatva attól a nagy óhajtól, hogy a nagyon nyomorgó máramarosi zsidóságnak, amennyire csak lehetséges, segítséget nyújtson, felkéri Erdély zsidóságát, hogy állandóan vásárolja a máramarosi ipari termékeket és ezáltal csökkentsék az ottani zsidóság munkanélküliségét. A konferencia felkéri továbbá a kormányt is, hogy mozdítsa elő a máramarosi zsidóság vitális gazdasági érdekeit és régi sérelmeit orvosolja végre.

A chaluka zsidók nagyrészt radikális cionisták.

Mint a budapesti Zsidó Szemle közli: A nabokban Podk. Ruszban járt a bratislavai Mizrachi Központ megbízásából Ullmann titkár, hogy podk. ruszi mizrachi mozgalmat erősebb fejlődési folyamatba hozza.

Ullmann titkár beszélt, hogy Fischmann rabbi, a nagy erecjsraeli mizrachistavezér Szlovénzkóban jártában az erecjsraeli mizrachi tevékenységéről igen érdekes dolgokat mesélt. Helyszüke miatt lehetetlen mindent visszaadni és azért csak néhány érdekesebb dolgot ragadunk ki.

„A Jewish Agency amerikai vezetői, mint a boldogult Luis Marshall, Warburg, Fränkel stb. erősen pártolják a Mizrachi törekvéseit. Az elmúlt nyáron Weizmann prof. az Agency elnöke el is dicsekedett, hogy ezidő szerint már egyetlen zsidó kolónia nincsen, hol ne tartanak be a peszachat, szombatot és egyéb vallási előírásokat. Nyilvános chilul sabosz pedig egyáltalán nem fordul elő többé.

A Mizrachinak köszönhető, hogy a palesztinai Munkásbiztosító s Betegsegélyző pénztár kórházai-ban és üdülő telepein élelmezést adnak a betegeknek.

A bigott és erősen konzervatív régi Kólel zsidóság (akik a chalukából élnek) éppolyan cionista érzelmű, mint a modern zsidó réteg. Héberül beszélnek, héber lapokat olvasnak és elenyésző csekély kivétellel, *Jabotinszky fanatikus hívei*. Amely napon a „Doár Hájom“ *Jabotinszky* vezércikkét közli, a Kólel-zsidók az összes példányokat elkapkodják.

Dr. Fischer Tivadar minimális követelése a kormánytól.

București-Bukarest január 13. Maniu miniszterelnök audencián fogadta dr. Fischer Tivadart a parlamenti klub alelnökét. Fischer dr. előterjesztette a romániai zsidó kisebbségnek azon minimális követeléseit, amelynek teljesítésében minden további halogatás alkalmas arra, hogy azt a látszatot keltsék, mintha a kormány ignorálná a romániai zsidóság jogos követeléseit és semmibe sem venné azokat az ígéreteket, amelyeket uralomra jövele alkalmával a zsidó kisebbség képviselőivel szemben tett.

Fischer Tivadar dr. a minimális zsidó követeléseket a következőképpen foglalta össze:

1. Az állami iskolákba járó vallásos érzelmű zsidó diákokat mentsék fel a szombati és ünnepnapra kötelezettsége alól.
2. Az állami zsidó tanítóképezde ügyében történjenek meg a megfelelő intézkedések, hogy a tanítóképezde a jövő iskolaévben már megkezdhesse működését.
3. A zsidó diákok megfelelő anyagi segélyezésben részesítendők.
4. Zsidó állampolgároknak állami hivatalok elnyerésére vonatkozó kérései az eddiginél nagyobb jóindulattal bíraltassanak el. A körorvosi állások be-

(Koffler Mózes javaslata. Áttették a Zsidó Parlamenti Klubhoz).

A konferencia kimondja, hogy az erdélyrészi Mizrachi szervezet hivatalos organuma, a Nagyváradon megjelenő „Népkünk“ a Szövetség egyik hivatalos organumának tekintessék. A Szövetséghez és az Alapokhoz tartozó összes szervek közleményei a „Népkünk“-ben is leközöndők.

Szövetségi hozzájárulások.

A konferencia kimondja, hogy ezentul csak azok a helyicsoportok vehetnek részt ezentul akár konferenciái, akár kongresszusi választásokban és mindenféle cionista jogok gyakorlásában, amelyek a kirótt szervezeti hozzájárulást idejében kiegyenlítették.

A konferencia kimondja azt is, hogy cionista választó jogát csak az a sékelfizető gyakorolhatja, aki a helyicsoportban, vagy ahol helyicsoport nincs is, bármilyen formában szervezeti hozzájárulást fizet.

Szövetségi rendezvények.

A konferencia kimondja, hogy minden egyes helyicsoport köteles a téli szezon első rendezvényét a Szövetség javára megcsinálni, hogy annak jövedelméből fedezze a helyicsoport a rárótt szövetségi hozzájárulást. A január 15-től kezdődőleg március 15-ig lefolytandó szövetségi rendezvény-akció jövedelme fogja képezni a Szövetség reorganizációs alapját.

A konferencia a legkategorikusabban megköveteli minden cionista intézménytől, csoporttól, párttól, ideértve a Mizrachit, az Ifjúsági szervezeteket, a WIZO-t és a leányegyesületeket is, hogy első és reprezentatív rendezvényüket a Szövetség reorganizációs alapjára csinálják meg és annak teljes jövedelmét, minden levonás nélkül, a fenti határidőig juttassák el a Szövetséghez. Ezen idő alatt más cionista rendezvény csak akkor tartható, ha az illető helység a rárótt szervezeti hozzájárulást már beszolgáltatta.

Azoknak a küzdelmeknek, melyek évek óta dülnek a palesztinai zsidóság között az egységes zsidó szervezet, azaz a Knészesz Jisrael megszervezése körül, egyesgyedül az Aguda exponensei az okai, akik tisztán hatalmi kérdést csinálnak a dologból, holott kétségtelen, hogy egy egységes palesztinai zsidóság helyzete sokkal jobb volna.

Az Aguda mentalitására és az erecjsraeli élet követelményeire nagyszerűen rávilágít a petachtikvai s zichronjábobi Agudaiskolák példája.

Petachtikvában az Aguda ugyanis Talmudtórát alapított — jiddis előadási nyelvvel. — Amde a gyermekek itt nem tudnak jiddisul és így tanítóik kénytelenek a jidis szavakat héberül megmagyarázni.

Zichronjábokban már némileg okultak a példán s itt a derék agudisták már hébernyelvű chédert létesítettek. Hogy azonban még se győzedelmeskedjen a cionista szefárdhéber és a chéder köse-rebb legyen, hát előadási nyelvül az áskénáz kiejtést vezették be. Amde itt is megismétlődött petachtikvai komédia és most egész Erecjszraél nevet az aguda bábeli nyelvcházán.

A mizrachi főképen azzal hódította meg a tömegeket, hogy megmutatta, miszerint a töráhu munkás époly jól tud dolgozni s szenvedni, mint a radikális, vallástalan munkás.

Mindezt olvasva, fájdalmas szívvel kell konstatálnunk, hogy a mi mizrachista mozgalmunk egyáltalán nincsen arányban az erecjsraeli Mizrachi tevékenységével és eredményeivel.

töltésénél ne legyen irányadó szempont a kérvényező vallási hovatartozása.

5. Az elmúlt parlamenti szesszióban megszavazott kultusztvény végrehajtási utasításának elkészítésére egybehívandó a zsidó vallási szervezetek alkotmányozó kongresszusa és meghallgatandó a zsidóság parlamenti képviselői is.

Maniu miniszterelnök nagy figyelemmel hallgatta végig Fischer Tivadar előterjesztéseit, jegyzeteket készített magának és kijelentette, hogy a lehetőségek határain belül azon lesz, hogy a zsidó kisebbség jogos követeléseit teljesítsenek. A kultusztvény végrehajtásával kapcsolatosan Maniu miniszterelnök közölte, hogy az új kultuszminiszter dr. Moldován Valér a végrehajtási utasítás elkészítésénél meg fogja hallgatni a zsidóság parlamenti képviselőit is.

Egyébként is Dr. Fischer Tivadar orsz. képviselő 19-én vasárnap délelőtt fél 11 órakor városunkban, a Kereskedelmi Csarnokban beszámolórt tart a Zsidó Parlamenti Club eddigi munkájáról. Foglalkozni fog az új adótvénnyel. Beszámol e téren kifejtett működéséről és a Zsidó Parlamenti Club jövőndő programjáról.

HIREK.

Felélős szerkesztő: WASSERSTROM SÁNDOR.
A „Népünk” cikkeinek utányomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5690.

Péntek: Tévész 17, január 17.
Szombat: Tévész 18, január 18.

Szombat bejövetele:
üzlet bezárás 4.50
gyertyagyújtás 4.55
Istentisztelet kezdete 5.05
Szombat kimenetele 6.05

Felhívás a «Népünk» olvasóihoz és barátaihoz.

Ha Ön meg van arról győződve, hogy a «Népünk» egy minden tekintetben ajánlásra méltó zsidó lap, úgy nagy szíveséget tesz nekünk, ha barátainak és ismerőseinek címét velünk közölni fogja.

Mi pedig ennek viszont szolgálataképp, az illetőknek több héten keresztül lapunkat próbaképpen, teljesen ingyen küldjük. Amennyiben mi az előfizetők szerzésénél Önre hivatkozhatunk, úgy arról is szíveskedjék benünket értesíteni.

Ezzel minden velünk együttérző zsidó testvérünk úgy a «Népünk», mint az általános zsidó érdekekkel szemben való kötelességét teljesíti.

— **A ruszinszkói hitközségek szervezése.** Mint a munkácsi Jüdische Zeitungban olvassuk: a ruszinszkói tartományhivatal Dr. Kroó Sándor tartománygyűlési képviselőnek azt a megbízást adta, hogy indítsa meg egy ruszinszkói orthodox hitközségi központi iroda felállításához szükséges munkálatakat. Ebben az ügyben Ungváron értekezle volt. Először arról van szó, vajjon minden hitközség és rabbi óhajtja-e az iroda felállítását. Az iroda székhelye Ungvár, vagy Munkács lenne. Hosszas vitakozás után 17 rabbi és 25 világi tagból álló bizottságot küldöttek ki a szervezés perfectuálására.

— **Az érsekújvári izr hitközség** december 22-én tartotta meg rabbi választó közgyűlését, amelyen Dr. Klein Ernő az erdélyi Mizráchi mozgalom egyik kiváló vezére 247 szavazattal lett főrabbinak megválasztva. Dr. Klein Ernő, Klein Ignátz szatmári rabbi fia, a fiatal rabbigárda egyik legtehetségesebb tagja, kinek első rabbiállása a felvidék egyik legnagyobb hitközsége lett. Az érsekújvári rabbiság Dr. Klein Sámuelnek, a jerusalemi egyetem földrajzi tanárának Jerusálembe való kiköltözködése óta állott betöltetlenül. A megválasztott főrabbi állását még Pészach előtt elfoglalja.

— **Frankl Adolf a magyar felsőházban.** F. hó 6-án és 7-én tartotta a magyarországi orthodoxia országos képviselőtestület választógyűlését Budapesten. Az ország rabbijai és hitközségi elnökei nagy számban jelentek meg a gyűlésen. A Reich Koppel halálával megüresedett felsőházi tagságot is a gyűléssel kapcsolatban töltötték be. A törvény értelmében három jelölt felett ejítették meg a szavazást. Frankl Adolf mellett jelölve voltak Strasser debreceni és Rosenbaum kisvárdai rabbik. Frankl Adolfot nagy szótöbbséggel választották meg, bár a másik két jelöltre is esett 21 szavazat. Ezzel a magyar orthodoxiát Frankl Adolf képviseli a felsőházban, akit tudvalevőleg, előzőleg pesti rabbinak is megválasztottak. A magyar orthodoxia Frankl Adolfban minden bizonnyal méltó reprezentánsához jutott a felsőházban.

— **A Zsidó Választási Blokk** ezúton hívja fel Oradea zsidó lakosságát, hogy a közeledő városi tanácsválasztásra tekintettel, a városházán közszemlére kitett választási listákat tekintsek meg. Tekintettel, hogy igen fontos a zsidóságnak, hogy minden zsidó szavazhasson, amennyiben a választási lajstromokban nem lennének felvéve, úgy jelentkezzenek jogorvoslás céljából, vagy ezen lap szerkesztőségénél, vagy a Zsidó jogvédő Irodánál (Piata Mihai Viteazul 11/a Ullmann palota félemelet).

— **Egy váradai Ceiré-Mizráchista sikere Frankfurt am Meinban.** Dec. 30-án fényesen sikerült Chanuka ünnepélyt rendezett a frankfurti Hoffmann Jenő, mely alkalommal a nagyterem frankfurt zsidóságának színe javával telt meg. Az ünnepi beszéd tartásával Vajda Géza mizráchi elvbarátunk sok reményekre jogosított 19 éves fia Vajda István, a váradai Ceiré-Mizráchi tagja bizatott meg, aki a megbízatásnak oly fényesen tett eleget, hogy lebilincselő szónoklatával a hallgatóságot valósággal trappirozta. Előadás végeztével a nagyszámu közönség a fiatal szónokot mélyen ünnepelte.

— **Keren Errec-Jiszráel sel Hámizráchl.** A mult számunkban leközölt Keren Errec-Jiszráel sel hámizráchl adományoknak további befolyt összegét a következőkben adjuk: Weisz Kálmán lei 500, Poálé Mizráchi szervezet 800, Dr. Markovits Ignátz 200, Dr. Klein Ernő 200, Landau Adolf 100. A Nagyváradon befolyandó további összegeket a legközelebbi számunkba hozzuk.

— **Satu-marci adományok.** Idb. Reiter Mór lei 500, Adeistein N. 300, Schiffer Jeremiás 200, Katz Márton 200.

— **Cluji adományok.** Farkas Lajos lei 2000, Dr. Balázs Endre 1000, Dr. Fischer Tivadar 2500, Adler Sámuel 5000, Klein Gyula mérnök 500, Heves Vilmos 1000, Weisz Gyula 500, Salamon Jakab 500, Herschkovits Imre 500, Felsner Samu 500, Hochmann Jakab 500, Schwartz Jakab 500, Brith Hánóár Hámizráchi 4000, Ceiroth Mizráchi 1210, Ausländer Lajos 300, Weisz Móse 550, Moskovits si Neumann 500, Liebermann Mór 300, Katz si Bernath 100, Radó Manó 500, Szabó Jenő 500, Fischer Rezső 500, Boskovits József 500, Fischer Lipót 500, Léb testvérek 500, Grünfeld si Rosenberg 500, Dr. Fischer Sámuel 500, Nussbacher J. 300, Rosenberg József 200, Dux Blum (esküvő) 760, Radós Mór 500, Rosenzweig Emánuel 200, Czudek Károly 200, Boroshi Bernath 500, Rózsa Mór 500, Fröhlich Izrael 1000, Andor N. 100, Korzó Bazár 100, Dr. Neumann Vilmos 100, Porgesz Géza 100, Finkelstein Alfréd 500, Wertheimer N. 100.

Acéllemez üzlet REDONYÓKET

Esslingeni ablak
a létező legjobb kivitelben és legolcsóbb árban készítünk és szállítunk!
ÁRAJÁNLATTAL DIJTALANUL SZOLGÁLUNK.
Halász Testvérek Redöny és lakatosárnygár
Oradea, Str. Cogălniceanu 16.
Telefon: 364.

— **Oradeai Orth. Izr. Hitközség.** A képviselő testület és előjáróságának választási eredménye a szokásos módon folyó hó 18-án szombat délelőtt a Zárda-uccai nagytemplomban a második istentiszteletnél lesz kihirdetve, mely ünnepélyes aktusra úgy a megválasztottakat, valamint a t. hivatkozottakat meghívjuk. *Templom gondnokság*

— **Palesztinai bevándorlás.** Jeruzsálemből jelentik: Az elmúlt év november folyamán 620 zsidó vándorolt Palesztinába. A zsidó bevándorlókon kívül még 102 keresztény és 8 mohamedán bevándorló is volt. Ugyanez időben 204 zsidó, 104 keresztény és 47 mohamedán hagyta el az országot. E fenti számok magukban foglalják azon 104 zsidó, 50 keresztény és 5 mohamedán turistának számát is, kik azzal a céllal jöttek az ország területére, hogy itt kérvényezve, megkapják a Palesztinába való letelepülés jogát. 16 emigráns, kik nem feleltek meg a bevándorlási feltételeknek, nem kapták meg a b. utazási engedélyt. — Október hó folyamán a Palesztinába vándorló 1279 emigráns közül 1086 zsidó vallású volt. A szeptemberi zsidó bevándorlás 603-
rugott és a 254 kivándorló közül 116 volt a zsidó.

Az uri közönség figyelmébe!
HACKMAYER URI SZABÓ üzletét
áthelyezte Bémer-tér 2 alá.
Apollo mozgó mellett.

EGYESÜLETI HIREK.

— **A m. sigeti Ceiré Mizráchi Chanuka ünnepélye.** Teljes siker jegyében folyt le a m. shigeti Ceiré Mizráchi Chanuka ünnepélye. Mult hó 28-án szombaton este tartotta a Ceiré M. helyi csoportja nagyszabásu teaestéllyel egybekötött Chanuka ünnepélyét, a Polgári Kör helyiségeiben. Az ünnepélyen résztvevő több száz főnyi közönség között helyet foglaltak a város minden notabilitásai, valamint az összes cionista frakciók képviselői. A műsor — melyet Izrael Dezső, a vigalmi bizottság elnöke állított össze — a következő sorrendben ment végbe. 1. Neuman M. Kántor gyertyagyújtásával egyidejűleg a Ceiré M. énekkara a „Hanerot Hálólit” énekelte nagy sikerrel. 2. Stern M. 12-éves sómér az éppen aktuális „Das Chanuka licht” kellemes melódiája énekszámot adta elő a közönség lelkes óvációja közepette. 3. Izrael Albert a Ceiré Mizráchi elnöke ünnepi megnyitójában üdvözlö a megjelenteket, majd átadja a szót Dr. Danzig főrabbi urnak. 4. Dr. Danzig egy és fél óras expozéjában rámutat a Mizráchi jelentőségére és méitatja a mind magasabban ivelő Mizrachizmus térhódítását a valóság zsidóság körében. 5. A következő szónok Rottenberg J. a helyi Mizráchi csoport elnöke széleskörű referátumot tart a IX erdélyrészi cionista kongresszus lefolyásáról. Beszéde folyamán kiemeli a Mizráchi jelentős szerepét a kongresszus alkalmából,

végül pedig cionista propaganda felhívást intéz a közönséghez. 6. Utána Salomon M. Humoreszkje következett, melyet lelkes tetszéssel fogadtak a jelenlevők. 7. Kofler M. beszél ezután a Chaluci ideológiai és ismerteti a shigeti M. csoport által be-terjesztett és a kongresszuson elfogadott chaluc farm tervezetet, melynek megalapításához a kongresszus 40 ezer leiel járult hozzá, majd a K. K. L. jelentőségére hívja fel a közönség figyelmét. 8. Dr. Fried a záróbeszédében lelkes szavakkal emlékezik meg a Balfour deklaráció jelentőségéről, majd pedig kifejti a Chanuka nemzeti vonatkozásait is. 9. Végül a késői éjjeli órákban a Hátikva Hangjai mellett az ünnepély bezárul. A rendezésnél nagy érdemeket szereztek fáradságos munkájukért Heller J. Klein N. Schechter H. Rosenfeld P. R. Perl B. Teszler L. *Lebovits K.*

— **A cluji Mizráchi műsoros estélye.** Az utóbbi évek legsikerültebb Chanuka estélyét rendezte meg a cluji Mizráchi ifjuság lelkes és szimpatikus gárdája, f. hó 4-én a Rom. Kath. gimnázium dísztermében, mely estéllyel a mizráchi ifjuság ezuttal is bebizonyította, hogy egy komoly munkaképes egységet jelent. Az estélyen ott láttuk Kolozsvár zsidóságának színe javát, pártáryalatra való tekintet nélkül. A műsört a kiváló Somér énekkar az Imnul Național eléneklésével vezette be, ezt követte Klein Élijáhu tanár a Mizráchi helyicsoport ügyvezető elnökének nagy hatásu avató beszéde, mely alkalommal avatta fel ünnepélyes formák között a Zeiroth Mizráchi tagjaivá, a mesterien felépített beszédben figyelmeztette a lányokat, hogy Mirjám-Debora és Jehudit méltó utódjai legyenek. Név szerint a következő lányok lettek felavatva a Zeiroth Mizráchi tagjaivá: Mencil Tusi, Ingber Szeri, Grosz Lea, Klein Rózsi, Schächter Irén, Glaser Ilonka, Fisch Jolán, Mencil Matild, Rosenfeld Aranka, Schächter Margit, Freundlich Ibolya, Mencil Helén, Ullmann Manyika. Az avatás után következett Mencil Tusi költőné a Ceiroth Mizráchi elnökének lángoló szavu igaz zsidó hévvel elmondott gyönyörű gondolatokkal tartalmas prologja, melyet a közönség hosszasan tapsolt és meleg ünneplésben részesítette a Ceiroth kitünő és tehetségekben gazdag elnökét. Az estély kimagasló száma Mezei Béla „A Bojbereki Chanuka est” című egy felvonásos drámája volt, mely nagy sikert váltott ki, a szereplők közül. Külön megemlítést érdemelnek Grosz Lea, a Ceiroth alelnöke, ki Ráchel szerepében kitünően alakított. Weil Albert Slojmi szerepében nagy szinpadi készségét árulta el. A többi szereplők Dávid Léb Ilés, Rabbi Tevjovits Miksa, Örmester Rosenberg Lajos, Káplár Rosenberg Jenő, Gábriel a kis Nota Lájbi szintén alaposan játszották kisebb-nagyobb szerepüket. Rabetz főkántor zsidó népdalaival aratott nagy sikert, kit leánya Rózsi kisét zongorán nagy művészi tehetséggel. Mencil Helén, Moris Rosenfeld: „Chanukamécset” című versét szavalta nagy érzéssel. Az estély kimagaslópontja M. D. Gross (Wien) a Mizráchi világszervezet egyik régi kiváló harcosának lenyűgöző hatásu ünnepi beszéde volt. Ismertette a Makkabeusok hősieis harcainak jelentőségét a Nemzeti alapon álló vallásos zsidóság szemszögéből és annak konzekvenciáit méltatta a Makkabeusok jelenleg Palesztinában élő utódaikat a Chalucokat. Felhívással fordult az Orth. és a nemzeti alapon álló zsidósághoz, hogy térjenek vissza a történelem és a Tóra igazi zsidóságához, mert ha továbbra is ilyea indolenciával fog a zsidóság viseltetni a Palesztinai mű iránt és a Palesztinához való jogokat, amit hatvanhat nép elismerően aláirt, mi nem fogunk akarni elismerni, akkor utódaink kövel fogják megdobálni sirjainkat (nagy taps). Az est szenzációja a kis Mezei Manyika Mandolinjátéka volt kit a közönség percekig tartó tapssal ünnepelt. Glück Andor Csernichovsky, Chanukaest c. fantáziáját szavalta nagy művészi lendülettel, kit a közönség szünni nem akaró tapsorkánnal kényszerített újból a függöny elé. Berthold Feivel, Beruria című vers elszavalásával az estélyen résztvevő anyákat hangosan zokogó sirásra kényszerítette. Az estély fénypontja a viharos tetszést aratott Lövy Leopold az országszerte ismert kitünő tenorista volt, ki bebizonyította Operáriáival, hogy joggal sorolhatjuk őtet a hirneves operáénekesek művészsoraiba. Zongora kísérettel a Blum Ilus látta el nagy sikert arató tetszéssel. Mindkettőjüket a közönség felállva tapsolta. A konferansz szerepét a szellemes Izrael Henrik a Habima jidis műkedvelő gárda tehetséges rendezője látta el nagy sikerrel. A büffében Rooz Jaffa, Sajovits Laura, Klein Rózsi és Glaser Ilonka tevékenykedtek. Ingber Szerén urleány meghatottan mondott köszönetet Élijáhu tanárnak a Ceiroth Mizráchi új tagjainak felavatásáért. Blum Ilus és Rabetz Rózsi pedig lemondva a nekik szánt virágcsokrokról, ennek összegét a Keren Kajemet javára adományozták. A technikai rendezés nehéz munkáját Ullmann Andor és Neumann Jenő a Ceiré Mizráchi érdemes elnökei és Ullmann Dezső látták el nagy körültekintéssel. A rendezés munkájában Ingber Szerinek is oroszlánrésze van. Az estély a Hátikvák elének-
lésével ért véget és a közönség a legnagyobb elismeréssel a Mizráchi ifjusága iránt és a legjobb iluziókkal távozott a jól sikerült estélyről.

Slovo Zároni

Spengler és a zsidó vallás.

Írta: KOFFLER MÓZES (Sziget).

Régóta foglalkoztatja az embereket ez a kérdés, hogy fejlődik-e az emberiség és hogy jobbá válik-e, vagy nem. Kant optimista volt, ő azt hirdette, hogy az emberiség folyton előre halad és fejlődik és hogy az emberben van természeti hajlam a jóságra, finomságra és az igazságra. Hitte továbbá, hogy az emberiség ép úgy fog előhaladni az erkölcsben mint a kultúrában. Ennek bizonyítéka a francia forradalom, amely eltekintve a kezdetben gyakorolt sajnálatos terrortettektől, mozgalmakat indított meg az egész világon a türelem, szeretett és jótettek terjesztésére. Sok tudós osztja a könnigsbergi híres filozófus világnézetét. Ők mondják: a mostani kultúrember egyáltalán nem hasonlít a régi ősemberhez. A tudomány minden ága fejlődött azóta. Minden emberöltőn új meg új világlángszek támadnak, sokkal többen mint régen, új meg új felfedezések történnek, a régi római zsarnokság, a rabszolgákkal szemben már csak a múlté, a sötét középkor a számtalan barbártetteivel, meg a kegyetlen inkvizíciók, az emberiség kultúrtörténetében már csak mint sötétfoltok szerepelnek és csak színyepírral tudunk rájuk visszaemlékezni. A kegyetlenségek a háborúkban általában megszűntek és az emberiség iparkodik most, hogy háborút üzenjen a háborúk ellen és hogy a Cincinnátusok az ekék mellett dolgozzanak és nem a fegyvereknél. De ezt az optimista világnézetet nem osztja más sok híres tudós.

Gróf Kaiserling, a darmstadti bölcsészeti iskola vezetője, a fehér kultúrára mondja, hogy rossz és a filozófus Spengler a világhírű „Untergang des Abendlandes” szerzője kimutatja remekműben, hogy hanyatlalék és ezt az utóbbi világháború által bebizonyította. A nyugati kultúra hanyatlásának oka szerinte, mert a folyton fejlődő természettani tudományok és a technikával szemben, a szellemi tudományok, különösen az erkölcs és a szociológia nagy visszaesést mutatnak föl. Az európai kultúra már kihasználta összes szellemi, vallásos, művészeti és morális ereit és most már csak a technika fejlődésére szedi össze megmaradt ereit. Ez az utolsó menedék az egész nyugati kultúra teljes szétesése előtt. Hisz még Edison, korunk legnagyobb föltalálója is azt mondja, hogy a mai embernek nincs már semmi szüksége új találmányokra, hanem igyekeznie kell, hogy elérje lelkileg, amit elért technika-ilag. Spengler szerint a nyugati kultúra, amely már ezer év óta uralkodik Európa kulturálamaiban, menthetlenül közel van a tönkhöz. A mai kultúra jelképe Goethe Faustja, aki arra vágyik, hogy mindent tudjon és hogy a világon uralkodjék és amikor már elvesztette vallási hitét, akkor már csak a pesszimizmus marad benne, miután más dolog nem tudhatja kielégíteni. És éppen úgy mint a görög kultúra, a rómaiak által történt Athén és Korinthos elfoglalásával, átment a barbár és nem zseniális római civilizációra, épúgy volt az utóbbi világháború az ütközőpontja a fausti, nyugati kultúrának. Spengler is osztja Goethe véleményét, hogy egy erős hitnélkülöző korszak, az egy hanyatlási korszak és az összes hanyatló korszakok istentelenek, vallástalanok és lelkiismeretlenek. Spengler szerint élünk mi is most ilyen korszakban. Pedig az összes nagy matematikusok hívők voltak: Pytagoros, Platon, Kepler, Newton és Pascal stb. A tudománynak nem kell a vallás ellenségének lennie. Az a kultúra pedig, mely a vallás ellensége, az meghal. A mai intellektuális ember nem akar az élet igazforrásáról tudni, pedig még Goethe mondta: „A folyam, amelyben fürdöm, az hagyomány, kegyelem” (Der Strom in dem ich bade, ist Überlieferung, ist Gnade). A vallás a legszentebb a világon és a szentséghez, a kultúrának, a filozófiának semmi köze. Az erkölcsnek mai hanyatlása a nyugat közeli pusztulásának biztos jele (még az a vágy „Vissza a természethez” is bizonyítja kultúránk betegségét.) A modern lélek nélküli ember nem akar már teremő lenni, nem tud, ez hanyatlási jel. Ma a könyörület erkölcsének a helyét elfoglalja a kegyetlenség célja. Csak mikor a halálról gondolkozunk, lehetünk okosak és az élet céljairól gondolkozhatunk. A primitív műveletlen ember, az állat és a gyerek, könnyű gondtalan életet élnek, a halálról nem gondolkoznak. Mikor tehát a kultúra haláláról gondolkozunk, célnak számítatnak. Ez Spenglernek, a jelenkori Schoppenhauernek a gondolat menete.

Ebből megtudtuk, hogy Spengler és más tudósok véleménye szerint közel van a nyugati kultúra pusztulása, a legtöbb ember elvesztette hitét a vallásban, az erkölcsben, amelyek pótolhatatlanok, tehát pesszimizista lett. Nordau a huszadik századot, a pesszimizmus századnak nevezte el, A nem hívő ember a hitével együtt a boldogságát is elvesztette. Minek küzd, mik a tervei a jövőre nézve, a létért való küzdelem gyarapodik, a gondok terhesek és egy élet, mely nem vágyik ideál után, nem törekszik a jóságra, a javulásra, mely nincs telítve káprázatos nemesítő reményekkel a jövőre, nem boldog élet és nem igazi élet.

És hol van a lángoló reménysugár és honnan jöhet a vigaszt-hozó segítség? Csakis a zsidó vallás, a nemes erkölcsével hozhat segítséget a nyugati

kultúrának, veszélyes helyzetének és meggyógyíthatja az egyéneket a kétségbeeséstől. Csakis a vallás lehet az emberiség igaz megmentője. A mi zsidó vallásunk optimista, beoltja az ember szívébe a boldogító reményt, hogy hiszen a jövőben az emberiségben. Hiszen a messiási és a tulvilági hit, az erős bizalom a jövőre nézve és a biztos meggyőződés az Isten segítségével és igazságában adtak emberfeletti erőt a zsidóságnak, hogy dacára a számtalan szenvedéseknek és kínoknak, amelyeket kétévezredes szétszórodottságában el kellett tűrnie, él és virágozik és nektárával megédesíti és rózsái gyönyörködtetik az egész emberiséget. A hívő zsidó teljesen szerencsétlen nem lehet, mert tudja, hogy „e világ az előszobához hasonlít, és hogy elő kell készülnie az előszobában, hogy beléphessen a szalonba” (Misna) Hisz még a proféták is, akik pesszimizták voltak az akkori időkhez, folyton gáncsolták a népet rossz magaviseletéért, mégis nagy optimisták voltak, mikor a jövőről volt szó. Hittek az elkövetkezendő világ-békében, amikor a kardok és a dárdák ekékké és sarlókká válnak. Hitték, hogy az igazság, a hit, a könyörület, a tudás és a becsületesség lesz majd az embesiségnek a legfőbb vágya és célja. „Ember küzdj és bizva bizzál” tanácsnak csakis a mi vallásunkban van termékeny talaja, tanit bennünket emberszeretetre, jóságra, nemességre, igazságra, és optimizmusra és ilyen szent célokért már érdemes küzdeni, élni és rövid időre még szenvedni is!

Schoppenhauer gyűlölte a zsidó vallást, mert ellentétlen a keresztény és a buddhista vallásokkal, optimista és reményteljes. Csakhogy amit ő hibának tekint, az a mi legnagyobb büszkeségünk és kincsünk! A zsidó vallás szerint a világ és az emberiség célja, a morális világrend felállítása, a rossz-ság megszűnése által. „Isten látta amit teremtett az jó”. A jótettek, meg a nemes élet és felebarátaink segítése boldoggá és megelégedetté teszik az embert. És minél tágabb tere elterjed ez a világnézet Európában, annál inkább megszűnik a pesszimizmus és erősödik majd az életkedv és a remény.

Különbö az optimizmusról és a pesszimizmusról egy szép példázatot mondott egy híres angol filozófus. Két fogoly (jelképezi az emberiséget, amely hozzá van kötve a földhöz, az élethez, a vágyaihoz) kinézett a vasrácsok mögött az uccára, az egyik nézte az uccai sárt (pesszimizmus) a másik a csillagos eget (optimizmus)!... És joggal mondhatta Kant: „Es gibt nicht Erhabeneres, als der gestirnte Himmel über mir und das moralische Gesetz in mir”. Az embernek nem szabad kétségbeesnie, mert a pesszimizmus a legveszélyesebb betegség, hanem higgyen a zsidó vallás optimizmusában, nézze a csillagos eget, amely bizonyítja, hogy van teremő, aki az egész világot bölcseséggel, igazsággal és jóssággal kormányozza. És így tele lesz az ember reményekkel, boldogsággal, szeretettel és vágygal, hogy dolgozzék, fejlődjék és tökéletesedjék!

Mindenemü **BIZTOSÍTÁST** ugymint:

Élet-, Tűz-, Betörés-, Baleset-, Üveg-Szállítvány- és Autó-biztosításokat

kartellen kívüli **legkedvezőbb feltételekkel** vállalja

WEISZ KÁLMÁN

ANKER-MIZRÁCHI

ERDÉLYHÉSZI VEZÉRKÉPVISELET

ORADEA, Piața Mihai Viteazul 8. TELEFON: 986.

Minden általam kötött biztosítás után **palesztinai** Mizráchi vallásos intézményeink és munkásaink külön **kedvezményben** részesülnek.

BRAUN ARNOLD Központi fűtés, vízvezeték és bádagos mester

CALEA VICTORIA 20.

Telefon: 5-57.

Allandó raktár mindenféle felszerelésekből.

ÉRLEMSZESÉDÉS. LÉGCSÓHURUT ellen 6-8 héten át minden étkezés után megiszunk egy decilitert a magas jódtartalmu Cigelkai „LAJOS” vízből.

GYOMORÉGÉS, SAVTULTENGÉS és GYOMORREKÉLY ellen a jódos, sós hydrocarbonatos Cigelkai „ISTVÁN” vízből. (Már egy deciliter István-víz-röggtön megszünteti a gyomorégést.) Váradon ugy a Cigelkai „LAJOS”, mint az „ISTVÁN” gyógyvizek Janky Antal Utóda és Ifj. Popper előkelelő cégeknek kaphatók. Rendeléseket felvesz: **Fischer Emil** ügynökség, Telefon: 9-62. Főlerakat Cigelkai jódos gyógyforrások vezér képviselője: **Árines, (Egerhát) Jud. Sălaj.**

M. ÁBRAHÁM kendőáru és szövőfonalak

nagyban és kicsinyben

Oradea, Piața Mihai Viteazul

Tűzifát legolcsóbban

szállít

ZIMMERMANN MIKLÓS

Templom-tér 8. Telefon: 250.

Aki a paptamási

„LITHYNAI”

ásvány vizet issza

Annak gyomor, vese, epe

és hólyag **bántalmait**

TELEFON: 176.

Sohsem térnek **vissza**

KAPHATÓ MINDERÜTT

Főlerakat: Str. N. Filipescu (Szarvas-sor) 23.

POSZTÓ ENGROS

Legolcsóbb bevásárlásiforrás

HAVAS & GRÜNPELD, ORADEA

Strada Avram Iancu 8

Kicsinyben, eladás engros árakban

csakis készpénz ellenében.

Olcsó tűzifa

I. száraz cserhasáb . L. 390 || I. száraz bükkhasáb . L. 370
I. száraz gyertyánhas. L. 380 || I. száraz dorongfa . L. 330

Ezen árak méterenkint a telepen értendők

Házhoz szállítás méterenkint 30 Lei

Vulcan-fatelep Ugyanitt cser, gyertyán és bükk fa felvágott állapotban is kapható

Nagyipactér Közraktár mögött. Telefon 632

Egyesült Rum és Likörgyár R.-T.

Oradea, Str. Nicu Filipescu (Szarvassor) 7.

Mindennemü szeszes

italok legolcsóbb

beszerzési forrás

Telefon 10-44

Fiókküzlet:

Piața M. Viteazul

Nagyipactér 11/a

Telefon: 10-48.

Szenzációs **olcsó** áron legto-kételesebb **rádiókészülékek,**

alkatrészek és akkumulátortöltés

Lei 15, — 25, — 35 árban

RAJZ ANTAL és Fia Str. Alex. (Teleki-u. 2.)

Telefon: 512.

WEISZ E. ZSIGMUND férfiszabó üzletét

Rákóczi-ut 6 sz. alá Orsolya zárdá épületbe helyezte

át Apolló drogériával szemben.

A legnagyobb divatkreációk elsőrangú kiállításra Angol és Skót szövetekből. — Aki szépen s jól akar öltözködni, minden igényét olcsón kiolthatja e cégnél.

WEISZ E. ZSIGMUND

Oradea, Bulv. Reg. Ferdinand 6.

Kézimunkáját csak is az

ELYSEEBEN vásárolja

ORADEA, Bulv. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 7.

ÜGYES! AKVIZITÖRÖKET,

INKASSANSOKAT

magas jutalékkal

keres a

NÉPÜNK

kiadóhivatala